

демонстрирао како хришћански дводелни канон заиста може и треба да представља теолошки оквир из кога се промишљају и објашњавају теолошки искази ране Цркве. Друго, она је значајна са становишта екуменске сарадње, пошто сусрет римског епископа са евангеличким библистима шаље јасан сигнал о спремности на међуконфесионални дијалог. Овај конкретни дијалог је свакако био олакшан чињеницом да су оба протестантска предавача релативно „конзервативног“ усмерења, како у свом академском, тако и црквеном настројењу. Разговор би сигурно био мало „тежи“, самим тим и динамичнији, да су папа и његови ученици

испред себе имали предаваче попут, ништа мање проминентних новозаветника, Герда Тајсена и Улриха Луца. Треће, она је значајна са становишта *методологије* теологије, пошто се још једном показала потреба за интензивирањем теоријског и практичног рада на пољу сарадње библијске, систематске и пастирске теологије. Чини се да ове теолошке дисциплине често функционишу самостално, тј. независно једне од других. У сваком случају, књига је за сваку препоруку и надамо се да ће начин на који је настала постати пример који ће се и убудуће следити

Предрај Драгишиновић

Јован М. Фундулис: *Омилијика – црквено и проповедничко*

Епархијски управни одбор Епархије жичке, Краљево 2011.

(Библиотека Жички путокази ; књ. 16)

Превод с грчког протојереј мр Гајо Гајић и Маја Рашовић.

192 стр. ; 21 cm

ISBN: 978-86-84933-69-2

Недавно је из штампе изашла *Омилијика* проф. Фундулиса († 2007). Проф. Фундулис је спадао у ред најплоднијих литургичара 20. века, и заједно са проф. Романидисом и Христуом представљао је окосницу Богословског факултета у Солуну. Поред бављења литургијом, предавао је Омилитику. Књига која је пред нама представља класичан приручник за студенте и свештенике.

Нашој богословској јавности су преко потребни практични приручници. То је оно што овај уџбеник издваја од осталих. Када се рецимо погледа класични омилитички приручник Живана Маринковића, или било која збирка омилја

коју ћемо наћи на неком рафу црквених продавница, наћи ћемо на доста недостатности и теоретисања која не могу у бити да утичу на верни народ. Потом унутар литургијске заједнице имамо наредни проблем на који проф. Фундулис упозорава: неуједначено присуство живог поучавања и богослужења (стр. 34).

Концептуално, цео приручник је подељен на шест поглавља: увод (стр. 11–17), историја проповеди (стр. 17–36), проповед и проповедник (стр. 39–58), теме и извори проповеди (стр. 61–81), врсте проповеди (стр. 85–104), форма проповеди (стр. 107–130), писање и произношење проповеди (стр. 133–140) и два додатка која излажу

одељке Св. Отаца о проповедању речи Божије (стр. 143–164) и други везан за вежбу из омилијике (стр. 168–172). При излагању омилијике проф. Фундулиса занима исправно обликовање самог узносиоца речи Господње: са једне стране је потребно богословско обликовање (стр. 34), потом је потребно да тачно зна коме се обраћа (стр. 96–98). Проф. Фундулис у књизи обрађује практичне проблеме: питање шта и како рећи (стр. 61–71), дајући савет шта треба избегавати у омилији (стр. 71–74 и стр. 76–78). Поред тога аутор указује на исправно састављање проповеди наводећи примере (стр. 113–116 и 167–172). Приликом излагања савета садашњим и будућим проповедницима, проф. Фундулис тежи да усмери проповедника на конкретну реалност, на шта најбоље указују

следеће речи: „Начини произношења и интересовања различити су у сваком времену, сваком узрасту и свакој прилици. Почетник, учитељ истинске вере, треба сваки пут да потражи ове додирне тачке, осавременујући и произносећи реч Божију на прикладан начин и у одговарајућим приликама“ (стр. 52).

Засигурно пред собом имамо један користан и савремени уџбеник, који ће бити од помоћи приликом креирања нових беседника, али и свакоме који жели да унапреди своју беседу. Јер су за успешно функционисање једне литургијске заједнице одувек били потребни благољепије богослужења и умилно изношење речи Божије.

Славиша Костић

James L. Crenshaw: *Old Testament Wisdom: An Introduction*

3rd edition, Westminster John Knox Press 2010.

308 стр. ; 22 cm

ISBN: 9780664234591

Када један теолошки приручник за студенте доживи треће издање, то значи да се он по нечему издваја и да га нешто чини специфичним читалачкој публици. Засигурно заслуга припада ерудицији аутора, његовом приступу егзистенцијалним темама и зналачком приближавању проблематике везане за канонске списе Старог Завета класичном читаоцу.

Џејмс Криншоу спада у светски признате стручњаке за Стари Завет, убрајајући се тиме у водеће светске ауторитете за мудросну књижевност. Био је професор Старог Завета на Универзитету Дјук и гостујући професор на Понтификалном библијском институту

у Риму (2006–2007). Аутор је бројних књига које су се бавиле тематиком Старог Завета: *The Psalms: An Introduction*; *Ecclesiastes: A Commentary*; *Joel (Anchor Yale Bible Commentaries)*; *Reading Job: A Literary and Theological Commentary...*

Књига је тематски подељена на неколико делова: у првом делу, аутор покушава да да основне смернице, одреди мудросно предање правећи паралелу са мудросном књижевношћу Египта и Месопотамије, као и да дефинише мудросну књижевност (стр. 1–61). У другом делу књиге се бави књигама које се убрајају у мудросну књижевност: *Причама Соломоновим* (стр. 61–96), *Јовом*